

OPSAMLING FRA ÅRSMØDETS WORKSHOP

ARBEJDSSPØRGSMÅL :

Hvordan kan Aksel Haanings foredrag om hermetismen inspirere en nutidig kristen spiritualitet?

HERMETISMEN HAR NOGLE GRUNDOPFATTELSER :

1. Kosmos er en enhed af alt.
2. Alle fænomener i dette kosmos kan interagere med hinanden og er forbundet med helheden.
3. Det guddommelige og verden er til i samme "rum". Altså er det guddommelige ikke en højere ånd, som er uden for den skabte verden, og det guddommelige er ikke en transcendent bevidsthed, som vi ikke kan vide noget om.

Det betyder, at det guddommelige kommer til stede i selve naturens manifestation for sanserne - f.eks. i selve det almindelige lys - eller i selve det levendes fænomen. Mødet med det guddommelige er ikke alene en indre proces.

Det betyder også, at mennesket har en mulighed for at erkende Gud - og ikke blot er henvist til at tilbede Gud i hans fjerne ophøjethed. Og denne erkendelse kan blive til en delagtighed i Guds - dvs det guddommeliges - bevidsthed. Mennesket har med andre ord mulighed for at erkende sin samhørighed med det guddommelige - dvs. erkende det potentiale, som slumrende er til stede i selve den menneskelige eksistens. Og på den baggrund er mennesket Guds partner i skabende virksomhed og i at udfolde kosmos' potentialer.

Aksel Haaning illustrerede dette med fire temaer fra middelalderen:

- ❖ Det ene var de gotiske katedralers interesse i at bringe det fysiske lys ind i kirkerummet.
- ❖ Det andet var Hildegard af Bingens vision om, at den guddommelige skabende ånd - Sophia - stiger op fra jorden.
- ❖ Det tredje er Hildegards vision af kosmosmennesket, som bliver til inde i Gud.
- ❖ Det fjerde er tanken om Anima Mundi - dvs verdenssjælen - som med sit bånd forbinder det himmelske og det jordiske. Anima Mundi gennemstrømmer alt og forbinder mennesket med alt - også med det guddommelige.

OPSAMLINGEN

Kosmologi - verdensbillede - forståelse Det meditative - tilegnelsen af dette verdensbillede

Opvågning

Forestillingen om det guddommelige indebærer i et hermetisk perspektiv, at der er en bevidsthed, som både holder alt i enhed og forbindende gennemstrømmer alt. Denne bevidsthed er tilgængelig og kunne opfattes som en slags vågenhed bag alle fænomenerne.

Der er altså en større bevidsthed - som ikke er jeg - men hvoraf min bevidsthed er dannet. Og derfor vil det være forbundet med oplevelse af mening og samhørighed at lære denne mere vågne bevidsthed at kende. Den er det ophav, hvoraf jeg kommer.

- Det kan ske ved at lære at forholde sig til den - og her kunne billedtale og metaforer måske være bedre end intellektuelle begreber.
- Det kan ske ved at erkende denne større bevidsthed i dens gennemstrømning af alt værende - erkendelse gennem sanserne.
- Det kan ske ved at genkende denne større bevidsthed i ens egen bevidsthed - at de er af samme grundstof.

Undren

Undren over at der måske bag den verden, vi møder gennem sanserne, kan være en måde at opleve på, som vil være mere meningsfuld - og mere "realistisk". Altså hvor ikke tingene er i fokus, men den bevidsthed der gennemstrømmer dem.

Smaragdtavlen og verdensforståelsen

"Det, som er forneden, er som det, der er foroven, og det, som er foroven, er som det, der er forneden, for at miraklet om alle tings enhed kan fuldbyrdes".

"Foroven" og "forneden" skal næppe forstås rumligt, men paradoksalt som f.eks. "gudbilledligheden" i mennesket. Altså en enhed og et indfoldet kosmos.

Naturen i os selv

Huske at naturen ikke blot er "det derude" - men at vores kroppe er natur.

- ❖ Vi har det fysiske fælles med jordkloden og med alt det levende.
- ❖ Vi har det levende i kroppen fælles med dyr og planter.
- ❖ Vi har instinkterne og en række grundfølelser som angst, sorg, skam, aggression, seksualitet fælles med dyrene.

En opmærksomhedspraksis kunne bestå i - igen og igen -

- ❖ at vide af disse kollektive træk ved kroppen
- ❖ at vide af, at min bevidsthed om mig selv bor i natur - kroppens natur
- ❖ at kroppen er en biotop, hvor milliarder af mikroorganismer har deres eget livsløb i mig. Uden deres tilstedeværelse kunne jeg ikke overleve. Jeg bor i en biotop. Jeg lever, fordi andet liv er samhörigt med mig.

Videregivelse - og cirkulation - taknemmelighed

For at samhørighed med naturen/ biosfæren ikke blot bliver en forestilling, er det vigtigt at oprette nogle former for indre praksis, hvor man indøver relationen. F.eks.:

- ❖ Åndedrættet husker udvekslingen af ilt/ kultveilt med planterne.
- ❖ Maden husker, at den kommer fra levende væsner - planter og dyr.
- ❖ Kroppen ved af, at den bliver til i en cirkulation med kloden, hvor det fysiske stof gennem maden bliver bragt ind i kroppen og efter nogen tid - dage, måneder, år - skilles ud og gives tilbage til kloden.

Resonans - Samhörighed med omverdenen

I selve vores sansning holder vi omverdenen på afstand. Synssansen f.eks. vil insistere på, at tingene, vi ser, er "derude".

Min selvoplevelse eller identitet bliver da forankret inden for hovedets rum eller inden for kroppens rum. Jeg ser ud igennem øjnene, og derfor vil jeg altid være på afstand af andre ting, andre kroppe og det guddommelige.

Men hvis vi antager, at jeg i stedet for at sanse tingene "derude" kan lade sansningen ankomme til mig, så bryder jeg dette grundmønster.

Så bliver sanseopgaven at tage imod - og lade mig sætte i bevægelse (komme i resonans) - af tingene eller kroppene.

Denne nye identitet kan man styrke gennem en opmærksomhedspraksis, hvor man søger at "vende" den tillærte holden verden på afstand om, sådan at man øver at vide af,

- ❖ at verden rækker ud efter mig
- ❖ at sansningerne ankommer til mig
- ❖ at jeg skal tage imod - og lade mig sætte i bevægelse.

Billeder, symboler og vores sproglige kommunikation

Vi kan blive opmærksomme på, at den måde, hvorpå vi bruger sproget, har indflydelse på vores relation til omverdenen.

Mentale begreber har det med at holde omverdenen på afstand.

Metaforer og billedsprog har det med at kalde verden tættere på.

Hermetismen taler meget i symboler. Levende symboler bliver døre til dybere erfaring.

Nye fælles symboler

Igennem tusind år har Kristus på korset været det stærkeste samlende symbol for europæisk bevidsthed i Vesten. Det har været fælles for folkeslag og kulturer.

Kirken har - i mindst tusind år - domineret dannelsen af mening. Og krucifikset har været placeret allermest centralt i kirkerne.

Men nutidens befolkninger har behov for nye fælles symboler, og det er et spørgsmål, om de nye symboler i dag kan være rent kristne. Snarere vil de skulle transcendere religionerne og kulturerne, for at de kan være gyldige for alle mennesker, fordi vi i stigende grad vil identificere os med klodens helhed.

En sådan symboldannelse kan ikke konstrueres eller styres, men må blive til organisk ved at mange mennesker godtager symbolet og kan spejle sig i det.

Et muligt bud på et fælles symbol for fremtiden kunne være jordkloden set fra rummet. Og måske kan man knytte sig til symbolet gennem hjertets følelser - f.eks. medfølelse med alt det levende, der lider, eller taknemmeligheden over at dette under befinder sig frit svævende i et iskoldt verdensrum.

Kristne spor: Keltisk spiritualitet

Keltisk spiritualitet har en grundoplevelse af, at alt, hvad der er til, er indfældet i Gud.

Denne grundholdning kan meget vel stamme fra hermetisk inspiration, fordi "keltisk spiritualitet" - efter alt at dømme - er en konstruktion fra 1800-tallet: En søgen tilbage mod en førmoderne urtid, sådan som det var romantikkens projekt i begyndelsen af 1800-tallet. Og romantikken var i den henseende inspireret af hermetiske strømninger.

Kristne spor: Grundtvig

Hos Grundtvig er der en basal forestilling om, at kraften i Jesu opstandelse er af samme art som livskraftens udfoldelse i forårets komme og i dagens frembrud af natten.

“Som forårssolen morgenrød/ stod Jesus op af jordens skød/ med liv og lys tillige./ Derfor så længe verden står/ nu efter vinter kommer vår/ livsaligt i Guds rige.”(234 v1)

Altså: Gudsriget er til stede her, hvor liv og lys udfolder sig og bryder vinter og mørke.

Gudstjenestepraksis – inspiration til fornyelse.

Flytte gudstjenester ud i natur - for at kunne forholde sig direkte og ikke kun refererende til den natur, vi er samhörige med.

En gudstjeneste hvor man lægger opmærksomheden på erfaringerne af samhörighed med omverdenen og helheden.

En gudstjeneste hvor meditation og øvelser, der kan forbinde os med naturen, er integreret i gudstjenesten.

Der er allerede en tolkningsmulighed i Grundtvigs salmer og inspiration i keltisk spiritualitet.

Kan vi danne nye ritualer med dette udgangspunkt?

De vises sten

Stenen er et samlende symbol for det hermetiske univers. Den forener i sig det højeste med det laveste, derfor kan den forvandle uædle stoffer til guld.

Der er i det kristne en tradition for at forbinde stenen med Kristus, som er det ord, der skaber alt - og tradition for at forbinde forvandlingen med nadver.

Helhed og balance

Det mandlige og det kvindelige - en erfaring af dynamik og energi i dem som polariteter i en helhed.. Kristent udtryk: Kristus og Maria som himmeldronning.

Peter Ruge november 2023